

Ügyszám: NAIH-827-42/2014/H.

Tárgy: Termékbemutatókhoz kapcsolódó
adatkezelés

HATÁROZAT

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv.) 61. § (1) bekezdés b); c) és f) pontja alapján

felszólítom

a RUBER Hungary Kft.-t (a továbbiakban: Kötelezett I., 9023 Győr, Körkemence u. 8.) és a JUGIS 2007 Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.-t (a továbbiakban: Kötelezett II., 9023 Győr, Mészáros Lőrinc út 12.), hogy a jogellenes adatkezelést szüntessék meg azáltal, hogy

- a jogellenesen kezelt személyes adatok – vagyis a hatósági eljárás során bemutatott Excel-táblák (ide értve ezek esetleges másolatait) – törléséről haladéktalanul gondoskodjanak, és ezek adattartalmát a továbbiakban semmilyen módon ne használják;
- az adatkezelés megkezdése előtt minden esetben gondoskodjanak az érintettek megfelelő előzetes tájékoztatásáról a 4. pontban foglaltaknak megfelelően;
- Kötelezett I. a hitelbírálathoz rögzített adatokat a hitelintézethez történő továbbítást követően törölje;

továbbá Kötelezett I.-t

**8 000 000 Ft, azaz nyolcmillió forint
adatvédelmi bírság**

valamint Kötelezett II.-t

**3 500 000 Ft, azaz hárommillió-ötszázezer forint
adatvédelmi bírság**

megfizetésére kötelezem.

Az Infotv. 61. § (2) bekezdése alapján elrendelem a határozat azonosító adatokkal való nyilvánosságra hozatalát.

A megtett intézkedéseiről 30 napon belül tájékoztassa a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóságot (a továbbiakban: Hatóság).

A bírságot a határozat jogerőre emelkedését követő **15 napon belül a Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság központosított bevételek beszedése célelszámolási forintszámlája (10032000-00319425-30006009)** javára kell megfizetni. **Az összeg átutalásakor kérem, hivatkozzon a NAIH-827/2014. BÍRS. számra.**

A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) 132. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel, amennyiben a kötelezett pénzfizetési kötelezettségének határidőben nem tesz eleget, késedelmi pótlékot köteles fizetni.

A fentiekkel egyidejűleg a Kötelezett I.-t **eljárási költségként 56.700,- Ft**, azaz **ötvenhatezer-hétszáz forint** szakértői díj megfizetésére kötelezem. Az eljárási költség összegét az **10032000-00319425-00000000** számlaszámra kell megfizetni, a **NAIH-827/2014. KÖLT.** számra hivatkozva.

E döntés ellen közigazgatási úton jogorvoslatnak helye nincs, de a közléstől számított 30 napon belül a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bírósághoz címzett, azonban a Hatósághoz benyújtandó keresettel lehet kérni annak bírósági felülvizsgálatát. A tárgyalás tartása iránti kérelmet a keresetben jelezni kell. A teljes személyes illetékmentességben nem részesülők számára a bírósági felülvizsgálati eljárás illetéke 30 000 Ft, a per tárgyi illetékfeljegyzési jogos.

INDOKOLÁS

I. Előzmények

A Hatóság 2014. évi ellenőrzési tervében szerepel a termékbemutatók szervezésével foglalkozó cégek adatkezelésének vizsgálata. A Hatóság ennek keretében vizsgálta meg a Kötelezettek termékbemutatók tartásához kapcsolódó, általános adatkezelési gyakorlatát és a személyes adatok védelméhez fűződő jog érvényesülését, különös tekintettel az Infotv.-ben nevesített célhoz kötött, tisztességes adatkezelés követelményére, valamint a megfelelő jogalap meglétére, a tájékoztatási kötelezettségre és a kezelt adatok körére. Továbbá a Hatóság észlelte, hogy a Kötelezett I. <http://ruber.hu> honlapján, a vásárlói vélemények fül alatt 24 darab „Kérdőív” című dokumentum található. Az érintett neve, lakcíme és telefonszáma mellett megtalálható volt az érintett véleménye, amely sok esetben tartalmazott az egészségügyi állapotára vonatkozó adatokat. A kérdőíveken, illetve a honlapon adatvédelmi tájékoztató nem volt megtalálható.

A Hatósághoz egy bejelentés is érkezett, amelyben a Kötelezett I. adatkezelését kifogásolták. A Hatóság az Infotv. 71. § (2) bekezdésére tekintettel a vizsgálata során beszerzett adatokat hatósági eljárásában felhasználhatja.

A NAIH-30/2014/V. számú panaszban a bejelentő azt kifogásolta, hogy direkt marketing célú megkeresés érkezett hozzá Kötelezett I.-től 2014. január 3-án. Kötelezett I. munkatársának a panaszos részére adott tájékoztatása szerint az adatokat a teletár CD szolgáltatás igénybevétele során szerezték meg. A Hatóság vizsgálati eljárásban kezdeményezett megkeresésére Kötelezett I. azt a tájékoztatást adta, hogy 2013-ban foglalkoztak előadások szervezésével és megtartásával. Az adatok forrása a teletár CD szolgáltatás, valamint interneten elérhető telefonszámok voltak. Kötelezett I. tájékoztatása szerint 2014-ben már nem folytat előadás szervezési tevékenységet. A teletár CD kiadása 2013-ban megszűnt. 2014. április 16-án kelt levelében úgy nyilatkozott Kötelezett I., hogy a teletár CD utolsó példányához való hozzáférésük már lejárt.

A Hatóság az Infotv. 60. § (1) bekezdése alapján a fentiek miatt adatvédelmi hatósági eljárást indított. A vizsgált időszak a 2012. január 1-jétől az eljárás befejezéséig terjedő időszak.

II. Az eljárás menete

1. A Hatóság a tényállás tisztázása érdekében több esetben végzésben kereste meg Kötelezett I.-t, aki egy esetet kivéve (NAIH-827-16/2014/H.) határidőben válaszolt a Hatóság megkereséseire.

Kötelezett I. a Hatóság megkeresésére válaszul (NAIH-827-3/2014/H.) előadta, hogy a cég 2013-ban még foglalkozott előadások szervezésével, azonban 2014-ben közvetlen értékesítési tevékenységet már nem folytat, így személyes adatokat sem kezel. A cég a(z) [...] meglévő szerződés alapján áruvásárlási kölcsön közvetítésével foglalkozik. Kötelezett I. a partner cégek által értékesített termékek megvásárlásához ajánlja fel áruvásárlási kölcsön igénybevételét, amely az előzetes hitelbírálathoz szükséges adatlapok kitöltését és a hitelintézethez történő továbbítását jelenti. Az ügyfelek az adatok felhasználásához az adatlap kitöltésével járulnak hozzá. 2013-ban az előadások szervezéséhez a teletár CD adatait használták.

Kötelezett I. nyilatkozata szerint rendelkeznek adatvédelmi nyilvántartási számmal (NAIH-59447/2012.), azonban jelenlegi tevékenységük során nem vezetnek olyan nyilvántartást, amely személyes adatokat tartalmaz. A székhellyel kapcsolatban Kötelezett I. nyilatkozata szerint kizárólag a 9023 Győr, Körkemence u. 8. szám alatt irodában folytatják tevékenységüket.

A Kötelezett I. <http://ruber.hu> honlapján található vásárlói vélemények fül alatt található „Kérdőívekkel” kapcsolatban előadta, hogy az előző cégvezetés kért véleményezést az ügyfelektől a tevékenységükről, és a termékekről. A cégvezető váltást követően (2012. 06.01.) ezt a kampányt megszüntették. A cég jelenlegi vezetése szerint az érintettek hozzájáruló nyilatkozatát bizonyára beszerezték a vélemények nyilvánosságra hozatalával kapcsolatban, azonban ezek nincsenek a birtokukban. Kötelezett I. azt nyilatkozta 2014. május 28-án kelt levelében, hogy haladéktalanul intézkedik a vélemények honlapról történő eltávolítása iránt. 2014. június 18-án azok még elérhetőek voltak a honlapon, a helyszíni szemlét (2014. június 23.) követően távolították csak el azokat.

Kötelezett I. tájékoztatása szerint személyes adatot harmadik személynek nem továbbítanak, és adattovábbítási nyilvántartást sem vezetnek. A cég alvállalkozókat, ügynököket nem alkalmaz, tevékenységét kizárólag saját alkalmazottaival végzi.

2. A Hatóság belföldi jogsegély keretében (NAIH-827-4/2014/H.) megkereste a Győr-Moson-Sopron Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelőséget (a továbbiakban: Felügyelőség), és tájékoztatást kért arra vonatkozóan, hogy Kötelezett I. az üzleten kívüli kereskedelmi tevékenység keretében szervezett rendezvény tartását bejelentette-e a Felügyelőségnek. A Felügyelőség nyilvántartása szerint Kötelezett I. 2014. január 1. és 2014. június 10. között bejelentést nem tett.

3. A Hatóság a tényállás feltárása érdekében 2014. június 23-án helyszíni szemlét tartott a Kötelezett I. székhelyén. A tényállás pontos tisztázásához, a Kötelezett I. által folytatott adatkezelési gyakorlat teljes körű áttekintéséhez elengedhetetlen volt az általa felépített adatbázis(ok) vizsgálata. A megalapozott döntéshez a Hatóság számítástechnikai és informatikai igazságügyi szakértő igénybevételét tartotta szükségesnek.

3.1. Termékbemutatókat a Kötelezett I. 2012 év elejétől 2013 év végéig szervezett saját alkalmazottaival a nyilatkozata szerint. A termékbemutatókra a TeleTárból nyert adatokat felhasználva hívták meg az érintetteket. Előzetesen telefonon keresték meg a meghívni kívánt személyt, és aki érdeklődést mutatott a rendezvény iránt, annak postai úton meghívót küldtek. A rendezvényre meghívott személyekről Excel-táblában nyilvántartást vezettek. Az érintettek adatait

tartalmazó Excel-táblát pendrive-on őrzik, nyilatkozatuk szerint az adatok máshol nem lelhetőek fel.

A rendezvényen megjelenteknek magukkal kellett hozniuk a meghívójukat, ez jogosította fel őket a belépésre, azonban a belépéskor egyéb adat felvételére nem került sor. Az előadásokon összegyűjtött meghívókat később megsemmisítették. Kötelezett I. tájékoztatása szerint a kezelt személyes adatokat harmadik személynek nem adták át, a személyes adatok harmadik személynek történő továbbítására nem került sor.

Kötelezett I. elmondása szerint a meghívók csak az érintett nevét és címét tartalmazták, amely a postázáshoz feltétlenül szükséges volt. A helyszínen egyéb személyes adat felvételére nem került sor. A rendezvényeken nyereményjátékot, sorsolást egyáltalán nem szerveztek, nem bonyolítottak le. A rendezvényeik alapvetően három részből álltak, a termékekre vonatkozó felvilágosításból, az előadásból, valamint a kedvezményes vásárlási lehetőségéből. Az előadás menete, a tájékoztatás nem volt előzetesen pontosan megszövegezve, tartalmának meghatározását Kötelezett I. a munkavállalójára bízta. Csak saját munkavállalók tartották az előadásokat, cégekkel nem álltak kapcsolatban. A kedvezményes vásárlás során lehetőséget biztosítottak vásárlási kölcsön igénybevitelére. Szerződéses partnerük a(z) [...], valamint a(z) [...] volt.

A Hatóság kérdésére Kötelezett I. elmondta, hogy adatvédelmi tájékoztatásra nem került sor, az érintetteket adataik kezelésével kapcsolatban előzetesen nem tájékoztatták.

3.2. A Hatóság megtekintette a termékbemutatók során megkötött adásvételi szerződéseket. Kötelezett I. a Hatóság azon kérdésére nem tudott válaszolni, hogy az adatokat hogyan használják fel piackutatás és direkt marketing célokra. Az adásvételi szerződés 6. pontja ugyanakkor rendelkezést tartalmaz erre vonatkozóan az alábbiak szerint: *„Vevő hozzájárul, hogy a jelen szerződésben átadott személyes adatait az eladó saját gazdasági tevékenysége során reklám, marketing és piackutatási célokra felhasználja, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben (infotv., adatvédelmi törvény) rögzített szabályok betartásával.”* Kötelezett I. arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy az adásvételi szerződés tervezetét jogász készítette elő és beleírt mindent, ami fontos lehet, így reklámozási célt is. Azonban ezt a pontot nem alkalmazták, az adatokat ilyen célokra nem használták fel. Az adatokat Excel-táblában, egy pendrive-on tárolják. Egyéb adatbázist, nyilvántartást nem vezetnek. A szerződések és nyomtatványokkal kapcsolatban előadta, hogy 2012-ben a [...]tól megörökölt mintákat alkalmazták, az új minták 2013 elején kerültek bevezetésre.

3.3. A munkavállalók személyi anyagának áttekintése során Kötelezett I. úgy nyilatkozott, hogy jelenleg 12 főt foglalkoztatnak, és a munkaszerződések azonos minta szerint kerültek megírásra, abban változás nem következett be, így a szűrőpróbaszerűen kiválasztott és másolt szerződések mintául szolgálnak.

A termékbemutatók az ország egész területén megrendezésre kerültek, nem kötődtek egy városhoz, vagy területhez. A rendezvényekről a munkavállalók hetente egyszer számoltak be, amikor az összegyűjtött meghívókat, az aláírt szerződéseket és a termékek ellenértékét leadták.

3.4. Az ügyfelek reklamációinak áttekintése során Kötelezett I. előadta, hogy levélben, e-mailen, illetve telefonon kapnak panaszokat. Ezekről külön nyilvántartást nem vezetnek, azonban a panaszokat egy mappába gyűjtve tárolják.

Több olyan panasz érkezett, amelyben az érintett kérte személyes adatainak törlését. Kötelezett I. – nyilatkozata szerint – az ilyen panaszoknak minden esetben eleget tett, és a kifogásolt adatokat haladéktalanul törölte.

A panaszokat áttekintve a másik legtöbbször kifogásolt esetkör a nyereményjátékok, sorsolás tartására vonatkozik. A Hatóság jelezte Kötelezett I. felé, hogy a helyszíni szemle elején arról

nyilatkoztak, hogy nem szerveznek nyereményjátékot. Kötelezett I. válasza szerint a nyereményjáték során tombolaszerűen, számokat és nem személyes adatokat használva végzik a sorsolást.

Az egyik panaszbeadványból az derül ki, hogy 2014. április 9-én is sor került termékbemutató tartására. Erre tekintettel Kötelezett I. meghatalmazottja arról tájékoztatót, hogy ezeket a rendezvényeket Kötelezett II. szervezi, csak a postacímük azonos, illetve a postai szolgáltatás igénybevétele miatt feladóként a Kötelezett I. szerepel. Kötelezett I. 2013. év végéig szervezett termékbemutatókat, azóta 2014 januárjától a Kötelezett II. végzi ezt a tevékenységet. Ezzel kapcsolatban bekért meghívó minta szerint 2014. február 3-án megrendezett programra az érintetteket a Kötelezett II. hívta meg, azonban a borítékon feladóként a Kötelezett I. szerepelt.

3.5. A kezelt adatok körénél tisztázásra szorult, hogy milyen személyes adatokat kezelnek, mert az adatvédelmi nyilvántartásba szélesebb adatkört jelentettek be, mint ami az ellenőrzés során elhangzott. A Hatóság kérdésére Kötelezett I. azt nyilatkozta, hogy születési dátumot nem kezelnek.

A termékbemutatók menetével kapcsolatban Kötelezett I. elmondta, hogy történik egy szűrés, ami az antioxidánsok szintjét méri az érintett szervezetében. Ebből az a következtetés vonható le, hogy az érintett szervezetének mennyire megfelelő az ellenálló képessége, a védelme. A szűrés során az érintett egy kártyán kapja meg az adatokat, amely tartalmazza a nevét, nemét, születési dátumát, valamint a mérés eredményét. Kötelezett I. egy laptopon tárolja a kapott adatokat, amíg azt fel nem tölti a méréshez szükséges gépet biztosító cég erre a célra kialakított felületére. A Kötelezett I. arra vonatkozóan nem tudott nyilatkozatot tenni, hogy a laptopon ezek után az adatok továbbra is elérhetőek maradnak-e. A gépet a(z) [...] bocsátotta a Kötelezett I. rendelkezésére.

Elmondásuk szerint ők nem tartanak egészségnapokat, mert az a megnevezés fogyasztóvédelmi szempontból nem megfelelő. Ugyanakkor a panaszbeadványok között megtalálható volt a Budapesti Békéltető Testület levele, amely szerint a panaszos a 2012. február 16. napján tartott „egészségügyi felmérés”-ként meghirdetett előadást kifogásolta, továbbá az iratokban állapotfelmérés, szűrés megnevezések szerepelnek.

3.6. A call centerrel kapcsolatban Kötelezett I. elmondta, hogy IP rendszerű telefonközpontot alkalmaztak, amit Kötelezett II. üzemeltetett. Jelenleg a telefonos részleg nem működik Kötelezett I.-nél, csak a Kötelezett II.-nél, de az alkalmazottak szabadságon vannak.

3.7. Az áruhitel közvetítésével kapcsolatban Kötelezett I. arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy eddig szerződéses kapcsolatban a(z) [...], valamint a(z) [...] álltak. A Kötelezett I. kidolgozott egy formanyomtatványt, amely tartalmazza azokat az adatokat, amelyek a hitelbírálathoz szükségesek. Ezeket az adatokat Kötelezett I. veszi fel a termékbemutatók során a hitelt igénylő érintettektől, majd az adatokat a Kötelezett I. a(z) [...] nyomtatványára átmásolva elektronikusan megküldi a pénzügyi részére hitelbírálathoz céljából. Az adatokat a Kötelezett I. papír alapon, illetve a(z) [...] nek megküldött elektronikus formában a(z) [...] által rendszeresített, PDF formátumú adatlapon őrzi meg.

4. A helyszíni szemle során tapasztaltak alapján szükségessé vált Kötelezett II. eljárásba történő bevonása. Kötelezett II. a Hatóság megkeresésére egy esetben határidőben válaszolt, míg a második levelét a mulasztás miatti eljárási bírság kiszabását követően válaszolta csak meg, azonban a kért iratmásolatokat ekkor sem bocsátotta a Hatóság rendelkezésére.

5. Tisztázást igényelt Kötelezett I. és Kötelezett II. egymáshoz való viszonya. Kötelezett I. úgy nyilatkozott, hogy 2011 szeptemberéről állnak kapcsolatban. 2013. április végéig Kötelezett II. a

Kötelezett I. által tervezett rendezvényekhez kapcsolódó szervezési tevékenységet végzett. Ezt követően Kötelezett II. közvetlen értékesítési tevékenységet végzett. 2012. február óta a két cég azonos székhelyen működik, így szoros együttműködés alakult ki közöttük, amely – Kötelezett I. elmondása szerint – mai napig fenn áll. Kötelezett II. értékesítési tevékenységében Kötelezett I. közreműködik úgy, hogy áruvásárlási kölcsönt biztosít Kötelezett II. által értékesített termékekhez, továbbá Kötelezett I. biztosítja a termékeket és állítja ki a számlákat. Kötelezett I. Kötelezett II.-vel közösen üzemelteti az ügyfélszolgálatot, a feladatokat megosztják, olykor Kötelezett I. válaszolt meg bizonyos megkereséseket. A meghívókon szereplő telefonszám Kötelezett II. telefonszáma, azonban Kötelezett I. is azt használja a közös ügyfélszolgálat miatt. Kötelezett I. – nyilatkozata szerint – Kötelezett II. szervezési tevékenységében nem vállal szerepet.

6. Az áruvásárlási hitel közvetítésével kapcsolatban Kötelezett I. előadta, hogy a pénzügyintézetek előírása alapján a hitelt igénybe vevő ügyfelek személyes okmányainak másolására kerül sor. A másolatok pozitív hitelbírálat esetén a bank részére átadásra kerülnek, elutasítás esetén megsemmisítik azokat. Az elutasított hitelkérelmek számáról nincs információ, a kiállított számlák alapján 1115 esetben kapcsolódott hitel az értékesítéshez 2013. március 1-ig. Ezt követően csak a(z) [...] állt kapcsolatban Kötelezett I., aki nem kért okmánymásolatokat.

Kötelezett I. Kötelezett II.-vel 2013. február 8-án kötött szerződésének II. pont 7. bekezdése rendelkezik az előírt tájékoztató szövegről. Ezzel kapcsolatban Kötelezett I. válaszában (NAIH-827-15/2014/H.) arról tájékoztatta a Hatóságot, hogy a tájékoztató a szervezést végző cég operátorai számára készült. A tájékoztató célja, hogy az operátorok olyan információkat adjanak csak, amelyet a rendezvényen közreműködő kollégák teljesíteni tudnak. A gyakorlatban ez – Kötelezett I. elmondása szerint – az aktuális rendezvényekre vonatkozó legfontosabb információkat jelentette.

A hang- és képfelvételekkel kapcsolatban Kötelezett I. állítása szerint ők nem kérték ilyen felvétel készítését. Arról van tudomásuk, hogy valamelyik kollégájuk a saját előadásáról, saját célra készített felvételt az előadás színvonalának javítása érdekében. Ebben az esetben is kérte a kolléga a jelenlévők hozzájárulását és a felvétel törléséről gondoskodott. Ezzel ellentétes [...] 2012. április 20-án kelt panasz, amely szerint a rendezvény végén sorsolást tartottak, amelyről videofelvételt készített Kötelezett I.

Kötelezett I. továbbá a helyszíni szemlén készített jegyzőkönyvet egészítette ki azzal, hogy a(z) [...] gépével végzett mérések során a mérési eredményeket tartalmazó kártyán kizárólag a név szerepelt. A többi adatot a géphez kapott laptopon futó program kezelte. A laptop nem képezte Kötelezett I. tulajdonát, azt használatra kapta meg.

7. Kötelezett II. válaszában (NAIH-827-14/2014/H.) előadta, hogy 2013 májusától telefonos rendezvényszervezési és közvetlen értékesítési tevékenységbe kezdett, ennek érdekében telephelyén (9023 Győr, Körkemence u. 8.) call centert alakított ki. A cég a szerződésben álló alvállalkozókkal együtt közel 60 fő munkavállalónak biztosított munkalehetőséget. A cég 2014 júliusában befejezett minden olyan tevékenységet, amely direkt marketinges értékesítéshez kapcsolódik. Cégük szervezési tevékenységéhez Kötelezett I.-től, mint megbízótól kapott személyes adatokat használta fel, ezek forrása elsősorban a teletár CD volt. A kezelt adatkör névre, címre, telefonszámra terjedt ki. Az adatokat – Kötelezett II. állítása szerint – adatfeldolgozóként addig használták, amíg a rendezvény helyszínéként meghatározott település vonatkozásában a szükséges számú meghívót nem sikerült elfogadtatniuk. Kötelezett II. úgy nyilatkozott, hogy nem tárol és nem tart nyilván személyes adatokat, a szervezési tevékenységhez a Kötelezett I.-től kapott táblázatokból nyomtatták ki az adott településre vonatkozó híváslistát, és az alapján végezték el a telefonos megkereséseket. Miután a szervezési feladatokat ellátták, Kötelezett I. megsemmisítette a kinyomtatott listákat. A rendezvényeiken személyes adatot nem

rögzítettek, kizárólag telefonkönyvből, internetről származó adatokat használtak fel, így ezek kezelésére vonatkozóan tájékoztatást nem adtak. A rendezvényeken bárki részt vehetett, aki elfogadta az erre vonatkozó meghívást. Harmadik személy részére adatot nem továbbítanak, és adattovábbítási nyilvántartást sem vezetnek. Honlappal nem rendelkeznek, illetve alvállalkozók sincsenek már, akik voltak, azoknak a rendezvények megtartására, és a rendelések felvételére szólt a megbízásuk. Áruhitelt Kötelezett II. nem közvetít, nincs erre vonatkozó szerződésük egyetlen pénzügyintézzel sem.

Kötelezett II. továbbá nyilatkozott arról, hogy a Győr, Mészáros Lőrinc u. 12. szám alatt semmilyen tevékenységet nem végez, kizárólag a Győr, Körkemence u. 8. szám alatt található telephelyen folytatnak szervezési, adminisztratív, telefonos ügyfélszolgálati és raktározási tevékenységet. Kötelezett II. állítása szerint már nincsenek állapotfelmérési rendezvényei, kizárólag olyan rendezvényeket szerveznek, ahol a vendégeknek ajándékokkal kedveskednek a részvételért.

8. A Hatóság a tényállás tisztázásához az ellentmondások feloldása érdekében ismételt megkereste Kötelezett I.-t és Kötelezett II.-t. Kötelezett I. a Hatóság ismételt felszólítására megválaszolta a feltett kérdéseket, azonban Kötelezett II. a Hatóság ismételt felhívása ellenére sem válaszolta meg annak kérdéseit, így a Hatóság a kötelezettség elmulasztása miatt eljárási bírsággal sújtotta Kötelezett II.-t (NAIH-827-23/2014/H.) és ismételt felhívta a válaszadásra. Kötelezett II. válasza (NAIH-827-33/2014/H.) 2014. december 9-én érkezett meg.

Kötelezett II. megerősítette azt, hogy 2013 májusától végez közvetlen értékesítési tevékenységet. Az áruvásárlási hitel biztosítása érdekében szerződés jött létre közte és Kötelezett I. között. Az okmányok másolásával kapcsolatban Kötelezett II. úgy nyilatkozott, hogy azokra csak 200 000 Ft feletti kölcsönösszeg esetén volt szükség. Az okmányok másolatát az ügyfelekkel aláírták és tájékoztatták őket, hogy azokat a hitelszerződéssel együtt a Kötelezett I. a bank részére továbbítja. Kötelezett II. nyilatkozata szerint 2012 januárjától név, lakcím és telefonszám adatokat kezel. Állapotfelmérési tevékenységet kampányszerűen végzett, egy [...] nevű készülékkel, amelyet Kötelezett I. –től kölcsönzött, erről szerződést nem kötöttek. A mérési eredményeket – elmondásuk szerint – nem rögzítették és erre vonatkozó tájékoztatást sem adtak. A méréshez nevet és születési dátumot kellett megadni, azt azonban nem rögzítették és valódiságát sem ellenőrizték. A rendezvényeiknek kép- és hangfelvételt nem készítettek.

Kötelezett II. továbbá úgy nyilatkozott, hogy Kötelezett I.-gyel közös ügyfélszolgálatot üzemeltetnek. Tudomása szerint, amennyiben telefonon vagy emailben kérés érkezik az adatok törlésére vonatkozóan, úgy annak haladéktalanul eleget tesznek. A konkrét esetekre vonatkozóan úgy nyilatkozott, hogy valószínűleg valamelyik munkavállaló hanyag magatartása eredményezte azt, hogy az adatokat nem törölték. Az állapotfelmérési eredmények megküldésével kapcsolatban Kötelezett II. elmondta, hogy az erről szóló tájékoztatást teljesíteni nem tudták, mivel az eredményeket nem rögzítették. Erről a tényről az érintetteket telefonon tájékoztatták.

9. Kötelezett I. arról tájékoztatta (NAIH-827-21/2014/H.) a Hatóságot, hogy a 2013. június 6. napjára szóló foglalás a(z) [...] hotelben saját célra történt, és nincs összefüggésben Kötelezett II. tevékenységével. A(z) [...] által nyújtott áruvásárlási kölcsönrel kapcsolatos adatkezelésről, valamint a szükséges okmánymásolatok készítéséről az érintetteket szóban tájékoztatták. Az okmánymásolatokat az érintettel aláírták. Az okmánymásolatokat minden esetben postai úton küldik meg a pénzügyintézet részére.

Kötelezett I. – a Hatóság azon kérdésére válaszul, miszerint milyen további állapot felmérési tevékenységet végeztek – eladta, hogy a(z) [...] nevű elemző készülékkel szív- és érrendszeri állapotfelmérést végeztek. Erre vonatkozóan szerződést nem kötöttek. Az állapotfelmérés eredménye – elmondásuk szerint – nem diagnosztika, hanem tájékoztató jellegű. Az elemzés

elvégzéséhez az érintett személy nevére és születési dátumára volt szükség, amely adatokat az eredményeket tartalmazó lapon tüntették fel, és adták át az érintett részére. A teszteredmények kinyomtatás után törlésre kerültek, harmadik személy részére azokat nem továbbították. Az eredmények azonnali törlése miatt az érintettek későbbi tájékoztatás iránti kéréseit a fentiekre tekintettel nem tudták teljesíteni. Az előadásokon készült, készített felvételekkel kapcsolatban Kötelezett I. megerősítette azt a korábbi nyilatkozatát, miszerint tudomása szerint az előadásokon felvétel készítésére nem került sor, egy esetben kivételesen a kollégájuk saját célra készített felvételt. Tájékoztatása szerint a felvétel azóta törlésre került.

Kötelezett I. 2012. június 26. és 2013. január 23. között állt szerződéses viszonyban a [...] -vel. A szerződés értelmében Kötelezett I. olyan mérőeszközt bérelt, amely „*annak meghatározására szolgál, hogy szükséges-e adott személynek növelni bizonyos kiválasztott étrendi összetevők, konkrétan a karotinoidok bevitelét.*” A szerződés kötelezően előírja, hogy belegező nyilatkozat nélkül nem lehet a szkennelést elvégezni. A belegező nyilatkozat szövegezését a szerződés C melléklete tartalmazza. A melléklet szerint „*Alulírott, [Név], [Cím] alatti lakos, tudomásul veszem, hogy a bőr karotinoid értékem mérésének eredménye, amelyet Üzletépítő végzett el, személyes adataimmal együtt a [...] részére (...., alábbiakban Társaság) továbbításra kerül. Tisztában vagyok vele, hogy karotinoid értékem a [...] erre a célra kialakított jelszóval védett weboldalára felkerül és kizárólag felhasználó nevem és jelszavam megadásával válik elérhetővé. A fent részletezett cél érdekében, alábbiakban belegezőmöt adom a következőkhöz: Üzletépítő és a Társaság begyűjtse és felhasználja személyes adataimat tudományos célokra kialakított adatbázisának bővítésére.*”

Kötelezett I. a szerződés értelmében 3 évig köteles a belegező nyilatkozatokat megőrizni és annak másolati példányát eljuttatni a [...] számára. A Hatóság felhívta Kötelezett I.-t arra, hogy szűrőpróbaszerűen kiválasztott 5 belegező nyilatkozatot küldjön meg a Hatóság részére. A megkeresésére válaszul Kötelezett I. elmondta, hogy egyetlen belegező nyilatkozat sem áll rendelkezésükre, feltételezésük szerint azok megsemmisítésre kerültek, noha a szerződés szerint azt 3 évig meg kellett volna őrizniük. A mérőeszköz gyakorlati alkalmazásával kapcsolatban Kötelezett I. elmondta, hogy 120 órán keresztül tudtak méréseket végezni, ezt követően az eredményeket fel kellett tölteni a(z) [...] központi számítógépére, addig a rendszer nem engedett további méréseket végezni. Az adatok feltöltését követően ismételten 120 óra állt rendelkezésre mérések végzésére. A feltöltés eredményéről Kötelezett I. semmilyen visszajelzést nem kapott.

A Hatóság az igazságügyi szakértő által lementett elektronikus levelezésben több kérelmet talált, amelyek a személyes adatok törlésére vagy a mérési eredmények megküldésére irányult. Az érintettek törlési kérelmeivel kapcsolatban Kötelezett I. előadta, hogy munkatársai feladata volt a törlés teljesítése, ennek hiánya az ő hanyag munkavégzésük eredménye. Az eredményekről az érintetteket egy esetben tájékoztatták, azonban a többi esetben erre a mérési eredmények törlése miatt már nem volt mód.

10. A Hatóság az ügy összetettségére tekintettel az ügyintézési határidőt meghosszabbította (NAIH-827-22/2014/H.).

11. A Hatóság a tényállás további tisztázása, valamint a nyilatkozatok ellenőrzése érdekében 2014. november 26-án előzetes bejelentés nélküli helyszíni szemlét tartott. A helyszíni szemlén Kötelezett I. alkalmazottja elmondta, hogy az ügyvezetők házon kívül vannak, call centert nem üzemeltetnek, az épületben található call centert a(z) [...] tartja fenn.

12. A Hatóság tudomására jutott és a szerződés másolat is bizonyítja, hogy Kötelezett I. és Kötelezett II. is szerződést kötött az [...] -vel. A szerződés 1. pontja szerint az call center szolgáltatás igénybevételére irányul, amelyet Kötelezett I. és Kötelezett II. megbízottként biztosít.

A szerződés célja magánszemélyek telefonos megkeresése és meghívása az egészségügyi rendezvényre. A híváshoz szükséges adatbázist nyilvános adatbázisok felhasználásával Kötelezett I. és Kötelezett II. biztosítja. Két külön szerződést azonos tartalommal kötött Kötelezett I. és Kötelezett II. a(z) [...] -vel. Kötelezett I.-gyel kötött szerződés 2014. június 19-i keltezésű, míg Kötelezett II.-vel kötött szerződés 2014 június 6-i keltezésű.

Továbbá Kötelezett II. a(z) [...] részére végzett rendezvény szervezési tevékenységet a Baranya Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelőségére érkezett panasz szerint.

A fentiek alapján az a következtetés vonható le, hogy Kötelezettek az adatbázisukat nem kizárólag saját rendezvényeik szervezéséhez használták fel, hanem call center szolgáltatást nyújtva, más cégek rendezvényire való meghívások során is alkalmazták azokat. A Hatóság ezeket az adatkezeléseket nem vizsgálja, jelen ügyben e vonatkozásban megállapítást nem tesz, azonban új eljárás tárgyát képezheti az adatok ilyen jellegű felhasználása. Továbbá a fentiekből az következik, hogy az adatokat – a Kötelezettek nyilatkozatával ellentétben – nem kizárólag a helyszíni szemlén bemutatott pendrive-on tárolják – amely egyébként is életszerűtlen –, hanem a call center szolgáltatáshoz más módon való hozzáférést is biztosítani szükséges a call center munkatársai részére.

13. A Hatóság a tényállás tisztázása érdekében belföldi jogsegély útján megkereste, a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelőségét (NAIH-827-36/2014/H.). A felügyelőség megküldte a Kötelezett II.-vel szemben hozott határozat (HBO/001/01258/0002/2014.) másolati példányát.

A határozat szerint a panaszos a 2013. november 28-án a Kötelezett I. által tartott termékbemutatóval kapcsolatban nyújtott be kifogást. A felügyelőség felhívására Kötelezett I. úgy nyilatkozott, hogy a kifogásolt rendezvényt Kötelezett II. tartotta meg. Kötelezett I. nyilatkozata szerint: *„a cégük által szervezett rendezvényeken közreműködő vállalkozóknak az a feladat, hogy bemutassák az általuk forgalmazott termékeket...”*

A felügyelőség határozatából az derül ki, hogy 2013. november 28-án Kötelezett I. szervezett rendezvényt, amely szív- és érrendszeri betegségekről, valamint cukorbetegségekről szól. A rendezvényt pedig Kötelezett II. tartotta meg, mint Kötelezett I. tevékenységében közreműködő vállalkozó.

14. A Hatóság belföldi jogsegély keretében megkereste a Gazdasági Versenyhivatalt (a továbbiakban: GVH), aki 2014. december 17-én kelt válaszában tájékoztatást adott az előtte folyamatban lévő eljárásról. Kötelezett II. a GVH-nak küldött válaszából kiderül, hogy 2013. május 6. és 2013. december 19. között összesen 190 termékbemutatót tartott, és átlagosan egy termékbemutatón 20-25 fő vett részt.

III. Az ügyben alkalmazandó jogszabályi előírások

Az Infotv. 3. § 1. pontja rendelkezik érintett fogalmáról, amely szerint: *„érintett: bármely meghatározott, személyes adat alapján azonosított vagy - közvetlenül vagy közvetve - azonosítható természetes személy.”*

Az Infotv. 3. § 2. pontja szerint: „személyes adat: az érintettel kapcsolatba hozható adat – különösen az érintett neve, azonosító jele, valamint egy vagy több fizikai, fiziológiai, mentális, gazdasági, kulturális vagy szociális azonosságára jellemző ismeret –, valamint az adatból levonható, az érintettre vonatkozó következtetés”.

Az Infotv. 3. § 7. pontja alapján a „hozzájárulás: az érintett akaratának önkéntes és határozott kinyilvánítása, amely megfelelő tájékoztatáson alapul, és amellyel félreérthetetlen beleegyezését adja a rá vonatkozó személyes adatok - teljes körű vagy egyes műveletekre kiterjedő – kezeléséhez.”

Az Infotv. 3. § 9.pontja értelmében: „adatkezelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az adatfeldolgozóval végrehajtatja.”

Az Infotv. 3. § 10. pontja meghatározza az „adatkezelés: az alkalmazott eljárástól függetlenül az adatokon végzett bármely művelet vagy a műveletek összessége, így különösen gyűjtése, felvétele, rögzítése, rendszerezése, tárolása, megváltoztatása, felhasználása, lekérdezése, továbbítása, nyilvánosságra hozatala, összehangolása vagy összekapcsolása, zárolása, törlése és megsemmisítése, valamint az adatok további felhasználásának megakadályozása, fénykép-, hang- vagy képfelvétel készítése, valamint a személy azonosítására alkalmas fizikai jellemzők (pl. ujj- vagy tenyérimpró, DNS-minta, íriszkép) rögzítése.”

Az Infotv. 3. § 17. pontja szerint: „adatfeldolgozás: az adatkezelési műveletekhez kapcsolódó technikai feladatok elvégzése, függetlenül a műveletek végrehajtásához alkalmazott módszertől és eszköztől, valamint az alkalmazás helyétől, feltéve hogy a technikai feladatot az adatokon végzik.”

Az Infotv. 3. § 18. pontja alapján: „adatfeldolgozó: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki vagy amely szerződés alapján - beleértve a jogszabály rendelkezése alapján kötött szerződést is - adatok feldolgozását végzi.”

Az Infotv. 4. § értelmében:

„(1) Személyes adat kizárólag meghatározott célból, jog gyakorlása és kötelezettség teljesítése érdekében kezelhető. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie az adatkezelés céljának, az adatok felvételének és kezelésének tisztességesnek és törvényesnek kell lennie.

(2) Csak olyan személyes adat kezelhető, amely az adatkezelés céljának megvalósulásához elengedhetetlen, a cél elérésére alkalmas. A személyes adat csak a cél megvalósulásához szükséges mértékben és ideig kezelhető.

(3) A személyes adat az adatkezelés során mindaddig megőrzi e minőségét, amíg kapcsolata az érintettel helyreállítható. Az érintettel akkor helyreállítható a kapcsolat, ha az adatkezelő rendelkezik azokkal a technikai feltételekkel, amelyek a helyreállításhoz szükségesek.

(4) Az adatkezelés során biztosítani kell az adatok pontosságát, teljességét és - ha az adatkezelés céljára tekintettel szükséges - naprakészségét, valamint azt, hogy az érintettet csak az adatkezelés céljához szükséges ideig lehessen azonosítani.”

Az Infotv. 5. § (1) bekezdés kimondja, hogy „személyes adat akkor kezelhető, ha

a) ahhoz az érintett hozzájárul, vagy

b) azt törvény vagy - törvény felhatalmazása alapján, az abban meghatározott körben - helyi önkormányzat rendelete közérdeken alapuló célból elrendeli (a továbbiakban: kötelező adatkezelés).”

Az Infotv. 6. § (8) bekezdése alapján: „Kétség esetén azt kell vélelmezni, hogy az érintett a hozzájárulását nem adta meg.”

Az Infotv. 14. § szerint „Az érintett kérelmezheti az adatkezelőnél

- a) tájékoztatását személyes adatai kezeléséről,
- b) személyes adatainak helyesbítését, valamint
- c) személyes adatainak - a kötelező adatkezelés kivételével - törlését vagy zárolását.”

Az Infotv. 17. § (2) bekezdése rendelkezik arról, hogy „a személyes adatot törölni kell, ha

- a) kezelése jogellenes;
- b) az érintett - a 14. § c) pontjában foglaltak szerint - kéri;
- c) az hiányos vagy téves - és ez az állapot jogszerűen nem orvosolható -, feltéve, hogy a törlést törvény nem zárja ki;
- d) az adatkezelés célja megszűnt, vagy az adatok tárolásának törvényben meghatározott határideje lejárt;
- e) azt a bíróság vagy a Hatóság elrendelte.”

Az Infotv. 20. § szerint:

„(1) Az érintettel az adatkezelés megkezdése előtt közölni kell, hogy az adatkezelés hozzájáruláson alapul vagy kötelező.

(2) Az érintettet az adatkezelés megkezdése előtt egyértelműen és részletesen tájékoztatni kell az adatai kezelésével kapcsolatos minden tényről, így különösen az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre és az adatfeldolgozásra jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, ha az érintett személyes adatait az adatkezelő a 6. § (5) bekezdése alapján kezeli, illetve arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A tájékoztatásnak ki kell terjednie az érintett adatkezeléssel kapcsolatos jogaira és jogorvoslati lehetőségeire is.”

A gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvény (a továbbiakban: Grt.) 6. § (1) bekezdése úgy rendelkezik, hogy „ha külön törvény eltérően nem rendelkezik, reklám természetes személynek, mint reklám címzettjének közvetlen megkeresése módszerével (a továbbiakban: közvetlen üzletszerzés), így különösen elektronikus levelezés vagy azzal egyenértékű más egyéni kommunikációs eszköz útján – a (4) bekezdésben meghatározott kivétellel – kizárólag akkor közölhető, ha ahhoz a reklám címzettje előzetesen egyértelműen és kifejezetten hozzájárult.”

IV. Megállapítások

1. Termékbemutatók általános jellemzői:

Az árubemutatóval egybekötött termékértékesítési tevékenység a hagyományostól eltérő kereskedelmi formák egyike, ahol az ügyletkötés természetéből adódóan a vásárlók több tekintetben is (fogyasztói jogok érvényesülése, tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat elleni védelem és a személyes adataik kezelése vonatkozásában biztosított) fokozott védelmet igényelnek.

Meglehetősen elterjedt gyakorlatnak mondható, hogy az árubemutatót szervező vállalkozások rendezvényeiket egészségnapként, szűrővizsgálatként, ingyenes állapotfelmérésként (pl. érrendszer- és cukorbetegség-diagnosztika és kockázatelemzéseként) hirdetik meg. Ezeken a rendezvényeken az egészséges életmódról tartott előadásokkal próbálják meggyőzni az érintetteket a bemutatott termékek nélkülözhetetlenségéről és igyekeznek rábírníni őket azok megvásárlására. Az egészségnapok jellemző célcsoportja az idősebb korosztály, akik egy kifejezetten sérülékeny fogyasztói kört alkotnak, hiszen fokozottan érzékenyek minden olyan új

termékre, terápiás lehetősége, amely állapotuk javulását, tüneteik enyhítését és gyógyulást ígér, ezért akár anyagi erejüket meghaladó kiadásokra is hajlandóak. Általános tapasztalat, hogy a szervező vállalkozások igyekeznek elkerülni a hatósági jelenlétet a termékbemutatókon, ezért személyre szóló meghívókkal és telefonos megkeresésekkel toborozzák a résztvevőket.

2. A Kötelezettek tevékenysége, adatkezelői felelőssége:

2.1. A Kötelezettek „egészségnap rendezvény” keretében „egészségmegőrző” termékek forgalmazásával foglalkoztak, melyeket főleg termékbemutatókon értékesítettek. A termékbemutatókat egészségnapnak, vagy valamilyen betegség megelőzését, kezelését szolgáló alkalomnak nevezték, azonban az azokon végzett állapotfelmérések, az elhangzó, egészséges életmóddal kapcsolatos előadások kapcsán rendkívül magas áron árucikkeket kívántak értékesíteni a megjelentek részére. Kötelezett I. honlapján, a www.ruber.hu oldalon forgalmazott termékek mágnes-, fény- és sóterápiás eszközök. Kötelezett II. honlappal nem rendelkezik.

A Kötelezettek a termékbemutatókon résztvevőkhöz elsősorban telefonon jutottak el, illetve a telefonos hívás után levélben is megkeresték az érintetteket. Telefonon történő megkereséshez a teletár Cd adatbázist internetes adatokkal kiegészítve használta Kötelezett I. és ezt bocsátotta Kötelezett II. rendelkezésére. Akinek sikerült felkelteni az érdeklődését, annak postai úton meghívót küldtek, a meghívott személy családtagját, ismerősét magával vihetette a rendezvényre. A saját adatbázist a helyszíni szemle során mutatta be Kötelezett I. Az adatokat egy pendrive-on Excel-táblába rendezve őrzik meg, ezeket az adatokat felhasználva szervezték meg a rendezvényeiket Kötelezett I. és Kötelezett II.

2.2. A Hatóság az adatkezelői és adatfeldolgozói minőség megállapításakor irányadónak tekinti a 95/46/EK irányelv 29. cikke alapján létrehozott Adatvédelmi Munkacsoport (a továbbiakban: Adatvédelmi Munkacsoport) 1/2010. számú véleményét az „adatkezelő” és az „adatfeldolgozó” fogalmáról (a továbbiakban: WP29 vélemény).

Az Infotv. 3. § 9. pontja és a WP29 vélemény értelmében az a fél minden esetben adatkezelőnek minősül, aki az adatkezelés vagy adatfeldolgozás célját meghatározza, de facto ezt a döntést meghozza. A WP29 vélemény szerint nem önmagában a szabályzatban vagy a szerződésben használt fogalmak alapján kell megítélni a szerepeket, hanem a tényleges tevékenység alapján. A vélemény szerint továbbá vizsgálendő a domináns fél szerepe, illetve az érintettek előtti ismertség, valamint az érintetteknek erre az ismertségre alapozott ésszerű elvárásai.

Az adatfeldolgozás egyes, érdemi döntést nem igénylő technikai műveletek elvégzését jelenti, különösen ilyen az adatrögzítés és az archiválás. A WP29 vélemény alapján az adatfeldolgozói minőségnek két, konjunktív feltétele van, az egyik, hogy az adatkezelőtől elkülönült szervezet végezze az adatfeldolgozást, valamint hogy nem saját nevében, hanem az adatkezelő nevében járjon el.

Az adatfeldolgozás fogalmi körén belül csak az a tevékenység fogadható el, ahol az adatkezelő érdemi döntést nem igénylő tevékenységelemeket ruházza át az adatfeldolgozóra. A WP29 vélemény alapján az adatfeldolgozó fogalmi körén addig nem terjeszkedik túl, amíg a feldolgozás módjának meghatározása az adatfeldolgozó részéről csak technikai és szervezeti kérdéseket érint. Amennyiben az adatfeldolgozás módjára való befolyás szintje azonban olyan mértékű, hogy az előbbieken említetteken túlterjeszkedik, úgy adatkezelői minőséget kap.

2.3. Kötelezett I. és Kötelezett II. egymáshoz való viszonyának tisztázása során Kötelezett I. úgy nyilatkozott, hogy 2013. április végéig Kötelezett II. a Kötelezett I. által tervezett rendezvényekhez kapcsolódó szervezési tevékenységet végzett, ezt követően Kötelezett II. közvetlen értékesítési tevékenységbe kezdett. 2012. február óta a két cég azonos helyen működik, így szoros

együtműködés alakult ki közöttük, amely – Kötelezett I. elmondása szerint – a mai napig is fenn áll. 2013. áprilisától Kötelezett II. értékesítési tevékenységében Kötelezett I. közreműködik úgy, hogy áruvásárlási kölcsönt biztosít Kötelezett II. által értékesített termékekhez, továbbá Kötelezett I. biztosítja a termékeket és állítja ki a számlákat. Kötelezett I. Kötelezett II.-vel közösen üzemelteti az ügyfélszolgálatot, a feladatokat megosztják, így előfordult, hogy Kötelezett I. válaszolta meg Kötelezett II.-höz érkezett megkereséseket. A meghívókon szereplő telefonszám Kötelezett II. telefonszáma, azonban Kötelezett I. is azt használja a közös ügyfélszolgálat miatt. Kötelezett I. – nyilatkozata szerint – Kötelezett II. szervezési tevékenységében nem vállal szerepet.

A Hatóság által a helyszíni szemlén kért meghívó minta és boríték alapján megállapítható, hogy a 2014. február 3-i rendezvényt a meghívó szerint a Kötelezett II. szervezi, azonban a borítékon Kötelezett I. neve és a közös székhely címe szerepel, továbbá a feltüntetett telefonszám Kötelezett I. telefonszáma.

2.4. Kötelezett I. és Kötelezett II. viszonyát 3 szerződés rendezi. A 2013. február 8-án kelt szerződés értelmében Kötelezett II. telefonos rendezvényszervezési tevékenységet végez Kötelezett I. részére. A szerződés II/a. pontja szerint a szervezéshez szükséges adott településre vonatkozó adattáblát Kötelezett I. biztosítja Kötelezett II. részére. A szerződés ezen pontja rendelkezik arról, hogy Kötelezett II. részére átadja *„adatfeldolgozás céljából, az egyes előadásokról beérkezett, a vendégek által leadott meghívókat, és a meghívottak vendégeiként érkező személyek adatait tartalmazó adatlapokat.”* A szerződés szerint Kötelezett II. *„minden olyan településen, amelyre előadás megszervezésére kapott megrendelést, a rendelkezésre álló telefonos adatbázisban szereplő minden telefonszámot felhív. Azon személyeket, akiket sikerül elérnie tájékoztatja az előadás céljáról, programjáról és egyben igyekszik elérni, hogy a hívott fél elfogadja a Megrendelő előadásra vonatkozó meghívóját, mely postai úton kerül kiküldésre.[...] Az előadások megtartását megelőző napon visszahívja azon személyeket, akik elfogadták a meghívót és megkérdezi Őket, hogy eljönnek-e az előadásra, és ha igen hány vendégre számíthatnak...”*

A 2013. április 29-én kelt szerződés II.2. pontja szerint Kötelezett II. által 2013. év 19. és 20. hetére leszervezett előadások közül két kört Kötelezett I. átad Kötelezett II.-nek, aki *„jogosult ezen előadásokat saját nevében megtartani, saját számlára értékesítési tevékenységet folytatni és ugyanezen célra, továbbá saját részére.”* A szerződés II.3. pontja szerint Kötelezett I. vállalja, hogy a helyszíneket lefoglalja, a teremfoglalási feladatokat az általa elért kedvezményes árakon, saját nevében végzi el. A szerződés II.4. pontja szerint Kötelezett I. a Magyar Posta Zrt.-vel érvényben lévő szerződése keretében biztosítja a kiküldendő levelek elszállítását és feladását.

A 2013. december 27-én kelt szerződés tárgya az áruvásárlási hitelek biztosítása, amelynek keretében Kötelezett II. a szerződés 1. pontja szerint *„tevékenysége során termékbemutatóval egybekötött előadásokat is szervez és tart. [...] elengedhetetlenül szükséges, hogy a leendő vásárlók a megvásárolni kívánt termékek vételárának kiegyenlítéséhez áruvásárlási hitelt is igénybe vehessenek.”* Ennek megfelelően a Kötelezett II. által megatartott rendezvényeken folytatott értékesítési tevékenység során Kötelezett I. *„névében eljáró, értékesítést végző személynek kötelessége teljes körű adattartalommal kitölteni a leendő vásárlóval azt az előzetes hitelbírálatához szükséges nyomtatványt, amelyet Kötelezett I. biztosít a számukra.”*

2.5. A szerződésekből, nyilatkozatokból és az ügy összes körülményéből az alábbiak állapíthatóak meg:

I. A vizsgált időszak kezdetétől 2013. április 29-ig

Kötelezett I. tevékenysége során termékbemutatókat tartott és az ehhez szükséges adatkezelések vonatkozásában adatkezelőnek minősült. Kötelezett II. ebben az időszakban a 2013. február 8-i

szervződés értelmében, attól kezdve adatfeldolgozóként működött közre Kötelezett I. adatkezelési tevékenységében. Mivel tevékenységét a rendelkezésre álló információk alapján nem saját nevében és nem saját céljából végezte, így ebben az időszakban adatkezelőnek nem tekinthető.

II. 2013. április 29-től 2014 júliusáig

2013. április végétől Kötelezett II. is végzett közvetlen termékértékesítési tevékenységet a saját nevében, azonban nem zárta ki Kötelezett I. ilyen jellegű tevékenységét. A termékbemutatók tartását Kötelezettek nyilatkozata szerint 2013 májusától Kötelezett II. vette át, Kötelezett I. ezután nem tartott termékbemutatókat. Ezt követően Kötelezett I. úgy vett részt Kötelezett II. tevékenységében, hogy biztosította az értékesítendő termékeket, valamint a(z) [...]vel fennálló megállapodása alapján áruvásárlási hitel közvetítésével foglalkozott. Ez utóbbi szolgáltatás nyújtását rendezte a 2013. december 27-én kelt szerződés. A 2013. április 29-i szerződés szerint azonban Kötelezett I. is szervezett továbbra is termékbemutatókat. Ezt támasztja alá a Hajdú-Bihar Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelőségének határozata (HBO/001/1258/0002/2014), amely szerint 2013. november 28-án tartott termékbemutatót Kötelezett I. szervezte, azonban a rendezvény megtartása Kötelezett II. feladata volt vállalkozóként. Erre tekintettel megállapítható, hogy Kötelezett I. 2013. április 29-vel nem hagyott fel a rendezvényszervezési tevékenységével. A Hatósághoz érkezett panasz (I. fejezet) szerint Kötelezett I. 2014 januárjában direkt marketing telefonhívásokat bonyolított.

A Hatóság megállapítása szerint a Kötelezettek tevékenysége szorosan összefonódott, lényegében közösen szervezték a termékbemutatókat, ugyanazt a call centert és postai szolgáltatást használták. Az érintettek előtt nem volt világos, hogy melyik cég szervezésében tartott rendezvényen vesznek részt, hiszen a Hatóság által a helyszíni szemlén átvett minta meghívón 2014. februárban Kötelezett II. neve szerepelt, ugyanakkor a borítékon Kötelezett I. neve szerepelt feladóként. A szoros együttműködést a helyszíni szemle során sem Kötelezett I., sem pedig a Kötelezett II. nem vitatta. A helyszíni szemlén Kötelezett I. képviselőjére Kötelezett II. ügyvezetője kapott meghatalmazást. Kötelezett I. maga nyilatkozta, hogy olykor előfordult, hogy egyes leveleket ő maga válaszolt meg, noha az Kötelezett II. által szervezett termékbemutatóhoz kapcsolódott. Az info@ruber.hu címen folytatott levelezés áttekintése során a Hatóság azt tapasztalta, hogy az érintetteknek a termékkel kapcsolatos panaszai, kérdései erre a címre érkeztek, és azt ezen a címen keresztül válaszolták meg. Az érintettek sok esetben úgy küldték el leveleiket, hogy abban címzettként Kötelezett I.-t jelölték meg, ami azt mutatja, hogy az érintettek előtt nem volt világos, hogy az adatkezelő személyében változás történt, a domináns szerep és az érintettek előtti ismertség a WP29 vélemény szerint önmagában megalapozza az adatkezelői minőséget.

Ebben az időszakban a termékbemutatók tartásához kapcsolódva személyes adatot mind Kötelezett I., mind pedig Kötelezett II. kezelt. A személyes adatok kezelésének célját maguk határozták meg, amely önmagában megteremti az adatkezelői minőséget. A domináns fél szerepének meghatározása a fenti körülményekre tekintettel nem lehetséges, továbbá az érintettek előtti ismertség sem határozható meg, hiszen a megismert meghívó tanúsága szerint meghívó félként a borítékon Kötelezett I., míg a borítékban lévő meghívón Kötelezett II. szerepel.

Kötelezett II. azon nyilatkozatát, miszerint adatfeldolgozóként járt el a rendezvények megszervezése során, a Hatóság 2013. április 29-i szerződésre tekintettel nem fogadja el. Kötelezett II. jogosult volt saját nevében előadásokat tartani, és saját számlára értékesítési tevékenységet végezni 2013. április 29-i szerződést követően, így Kötelezett I.-től átvett adatokat az általa meghatározott célra használta, így adatkezelőnek minősül.

Kötelezett I. adatkezelői minősége ebben az időszakban abban is megragadható, hogy ő kezelte azt az adatbázist és bocsátotta a Kötelezett II. rendelkezésére, amelynek segítségével a termékbemutatókat Kötelezett II. megszervezte, továbbá honlapot működtetett, ahol a személyes, ezen belül a különleges adatokat tartalmazó kérdőíveket közzétette.

2.7. A Hatóság összefoglalva megállapítja, hogy Kötelezett I. mind 2012 januárjától 2013. április 29-ig terjedő időszakban, mind 2013. április 29-től adatkezelőnek minősült a termékbemutatók tartása miatt.

Kötelezett II. a 2013. február 8-án kelt szerződés értelmében annak időpontjától 2013. április 29-ig adatfeldolgozónak minősült, mivel ebben az időszakban Kötelezett I. utasításai szerint, annak nevében végzett rendezvényszervezési tevékenységet. A szoros együttműködés Kötelezett I.-gyel erre az időszakra is jellemző volt, azonban Kötelezett II. adatkezelői minőségét nem támasztja alá elegendő információ, és ezért a Hatóság Kötelezett II.-t adatfeldolgozónak tekinti. 2013. április 29-től 2014 júliusáig a Hatóság megállapítása szerint Kötelezett II. adatkezelői minősége megállapítható, mivel termékbemutatókat saját nevében tartott, illetve saját számlára közvetlen értékesítési tevékenységet végzett.

3. Kezelt személyes adatok köre és az érintett személyek száma

3.1. A termékbemutatók szervezéséhez felhasznált és kezelt adatok köre az érintett nevére, elérhetőségi adataira – lakcím, és telefonos elérhetőség – terjedt ki. Kötelezett I. tájékoztatása szerint az adatokat a teletár CD szolgáltatáson keresztül szerezték meg. A helyszíni szemle során Kötelezett I. egy pendrive-ot mutatott be, amelyen a rendezvények szervezéséhez használt adatok találhatóak meg. Az igazságügyi szakértő megállapítása szerint 2577 helységnevekkel jelzett Excel-tábla található a pendrive-on. Az egyes helységek Excel-táblái különböző méretűek, a szakértői jelentés 2.2. pontja szerint példaként kiemelt Kőröshegy esetén 228 személy adatai, azonban Budapest esetén kerületenként tízezres nagyságrendben találhatóak adatok a táblázatban. Néhány táblázat tartalmazta a fenti adatokon túl, hogy az érintett vásárolt-e, az árat, a vásárolt termék megjelölését, illetve a telefonhívás időpontját, valamint az érintett foglalkozását.

Az érintettek körének meghatározása során figyelembe kell venni, hogy 2577 táblázatban szereplő érintettek száma az adott település lakosságszámához igazodva eltérő. Egyes esetekben csak néhány száz, viszont más esetekben tízezres az érintettek körének nagysága. Az érintettek számának meghatározásához a Hatóság kiemelte Budapest kerületeire, valamint a megyeszékhelyekre vonatkozó táblázatokat és megtekintette, hogy mennyi érintettre vonatkozóan tartalmaznak a táblázatok adatokat. A Hatóság a megállapítás során a többi település adatait a számítás egyszerűsítése érdekében nem vette figyelembe. A Hatóság továbbá azt is tapasztalta, hogy bizonyos települések esetén nem természetes személyre vonatkozó adatok is megtalálhatóak voltak, ezt az eltérést a megállapításnál a Hatóság úgy orvosolja, hogy az érintettek összesített számát 10 %-kal csökkenti. Az összesített adatok alapján megállapítható, hogy 520 583 adatsor található, amely a 10 %-os csökkentés figyelembe vételével 468 ezerre tehető az adatkezeléssel érintettek száma.

A Hatóság összefoglalva megállapítja, hogy kizárólag a főváros és megyeszékhelyek figyelembevételével, a többi település figyelmen kívül hagyásával is az érintettek körének száma meghaladja a 460 ezret.

3.2. A termékbemutatók során a Kötelezettek állapotfelmérési tevékenységet végeztek, a felmérés eredményei – elmondásuk szerint – az egészségi állapotra vonatkozóan nem diagnosztikai,

hanem tájékoztató jellegűek. Az Infotv. 3. § 3. b) pontja szerint az egészségi állapotra vonatkozó adat különleges adatnak minősül. A Hatóság megállapítása szerint, amennyiben az egészségi állapot milyenségére vonatkozó adat az érintett döntését befolyásolja vagy befolyásolhatja a fennálló állapot javításában esetlegesen segítségére lévő termék megvásárlásában, akkor az érintett a mérés eredményét mint az egészségi állapotát leíró adatot fogadja el, így azt az egészségi állapotra vonatkozó különleges személyes adatnak kell tekinteni.

A Kötelezettek tevékenységének alapvető célja a termékek értékesítése volt. Kötelezettek az előadásokat követően az egészségi állapotra vonatkozó méréseket végeztek, amely eredményeken a kínált készülékek hivatottak javítani, ezzel az érintettekben azt a képet keltve, hogy a termék rendszeres használata az egészségi állapotuk javítását szolgálja.

A Hatóság megállapítja, hogy a vizsgált adatkezelésben a mérési eredmények az egészségi állapotra vonatkozó különleges személyes adatnak minősülnek.

3.3. Kötelezett I. a honlapján vásárlói véleményeket tett közzé. 24 ilyen véleményt tett közzé Kötelezett I. a honlapján olyan módon, hogy az egyébként jól olvasható, kézzel kitöltött kérdőív mellett annak gépelt változatát is elhelyezte. A kézzel kitöltött kérdőív tartalmazta az érintett nevét, címét és telefonszámát, a termékről szóló véleményt, a javaslatot, illetve az eljáró kollégákról szóló véleményt. A gépelt változat a nevet és a város megjelölése mellett a véleményt tartalmazta, így a pontos cím és telefonszám nem szerepelt rajta. A termékről szóló véleményben sok esetben szerepelnek egészségügyi adatok, az érintett leírja, hogy a terméket milyen betegsége miatt használta. (Pl.: cukorbetegség, derékfájdalmak, csontritkulás, ízületi fájdalmak, fülzúgás, fejfájás, érszűkület, vizeletürítési problémák).

A Hatóság megállapítja, hogy a Kötelezett I. honlapján nyilvánosságra hozott vásárlói vélemények személyes adatokat, ezen belül egészségi állapotra vonatkozó különleges adatokat tartalmaztak. Az érintetteket ért jogsértésekre vonatkozó megállapítások a IV.4-IV.10. pontban szerepelnek.

4. Az érintettek előzetes tájékoztatása

4.1. A termékbemutatók tartásával foglalkozó cégek adatkezelésének jogalapja törvényi felhatalmazás hiányában az érintett hozzájárulása lehet. Az érintett hozzájárulására alapozott adatkezelés előfeltétele az érintett megfelelő tájékoztatása, és a tájékoztatás ismeretében megadott hozzájárulás.

A Hatóság álláspontja és állandó gyakorlata szerint a hozzájárulás egyik legfontosabb fogalmi elemének tekinthető az, hogy a hozzájárulás megfelelő tájékoztatáson alapuljon. Az Infotv. 3. § 7. pontja szerint ugyanis hozzájárulás az érintett akaratának olyan önkéntes és határozott kinyilvánítása, amelynek megfelelő tájékoztatáson kell alapulnia.

Ez összhangban van az Adatvédelmi Munkacsoport megállapításaival, a hozzájárulás fogalom-meghatározásáról szóló 15/2011. számú véleményében foglaltakkal: *„különös jelentőséggel bír a tájékoztatás módja (egyszerű, zsargon használata nélküli, érthető, figyelemfelkeltő szövegben) annak értékelésekor, hogy a hozzájárulás »tájékozott«-e. A tájékoztatás módját a tartalomhoz kell igazítani: a rendszeres/átlag felhasználó számára érthetőnek kell lennie.»*

Az Irányelv, illetve az Infotv. további előírást is tartalmaz a tájékoztatás vonatkozásában. Így az előzetes tájékoztatásnak meg kell felelnie az Infotv. 20. § (2) bekezdésében szereplő követelményeknek. Eszerint az adatkezeléssel összefüggő összes tényről tájékoztatni kell az

érintetteket, többek között az adatkezelés céljáról és jogalapjáról, az adatkezelésre jogosult személyéről, az adatkezelés időtartamáról, arról, hogy kik ismerhetik meg az adatokat. A hozzájárulásnak pedig előfeltétele a fentiek szerinti előzetes tájékoztatás.

4.2. Kötelezett I. a Hatóság kérdésére a helyszíni szemlén elmondta, hogy az előadások tartása során adatvédelmi tájékoztatásra nem került sor, az érintetteket adataik kezelésével kapcsolatban előzetesen nem tájékoztatták. Erre nyilvánvalóan Kötelezett II. tevékenységében sem került sor, mivel a rendezvényeket közösen szervezték, együttes adatkezelői tevékenységgel. A Hatóság a www.ruber.hu honlap áttekintése során sem talált adatkezelési tájékoztatót, amely az érintettek megfelelő informálását szolgálta volna.

A meghívottak legfeljebb a szervező cég személyéről értesülhettek a telefonhívás, az előadás, illetve az áruvásárlás során. Nem kaptak viszont információt az adatkezelés 7. pont szerinti valódi céljáról.

A Hatóság fentiek alapján megállapítja, hogy Kötelezettek az Infotv. 20. § (2) bekezdésben foglalt előzetes tájékoztatási kötelezettségüknek nem tettek eleget.

5. Az adatkezelés jogalapja

5.1. A személyes adatok kezeléséhez az érintett hozzájárulása ráutaló magatartással is megadható, különleges adatok jogszerű kezelésének feltétele, hogy a hozzájárulást írásba foglalják.

5.2. Az Excel táblában kezelt adatok a Kötelezett I. elmondása szerint a teletár CD szolgáltatójától származnak. A(z) [...] a teletár CD szolgáltatását 3 havonta frissítette és szerződéseit olyan formában kötötte, amely a vásárlót az adatok 3 hónapig történő felhasználására jogosítja.

Kötelezett I. a NAIH-30/2014/V. számú ügyben azt a tájékoztatást adta, hogy az adatok forrása a teletár CD szolgáltatás, valamint interneten elérhető telefonszámok voltak. A teletár CD kiadása 2013-ban megszűnt. 2014. április 16-án kelt levelében úgy nyilatkozott Kötelezett I., hogy a teletár CD utolsó példányához való hozzáférésük már lejárt.

A Hatóság a fentiekre tekintettel megállapítja, hogy a pendrive-on kezelt, 2577 Excel-táblába rendezett több százezerre tehető adatalanyt érintő adatkezelés vonatkozásában Kötelezett I. nem rendelkezett megfelelő jogalappal. A teletár CD szolgáltatás 2013. áprilisi megszűnését, valamint az adatok kezelésére vonatkozó jogosultság lejártát követően a Kötelezett I. jogalapja is megszűnt az adatkezelések vonatkozásában törvényi felhatalmazás és az érintettek hozzájárulásának hiányában.

5.3. Kötelezett II. nyilatkozata szerint 2013 májusától közvetlen értékesítési tevékenységbe kezdett. Tevékenysége során személyes adatokat nem kezel és nem tart nyilván. Az előadások szervezéséhez szükséges adatokat Kötelezett I.-től vette át, ezek forrása a teletár Cd szolgáltatása.

A Hatóság megállapította az 5.2. pontjában, hogy Kötelezett I. a teletár CD szolgáltatás megszűnését követően nem rendelkezett jogalappal az adatok kezelésére. Továbbá Kötelezett I. a teletár CD szolgáltatáson keresztül kezelt adatok továbbítására sem rendelkezett jogalappal, sem a szolgáltatás működése, sem pedig annak megszűnése során. Kötelezett II. olyan adatokat használt fel tevékenysége során, amelyre jogalappal nem rendelkezett. Az Infotv.-ben nevesített

jogalapok egyike se biztosított, a teletár CD adatbázisának használatára Kötelezett I. volt jogosult a szolgáltatás 2013 áprilisi megszűnéséig, azt harmadik személy az ő felhasználási jogosultságára tekintettel nem használhatta. A Hatóság Kötelezett II. azon megfogalmazását, miszerint az adatokat megbízás alapján használta, nem fogadja el. Ennek indoka, hogy a 2013. április 29-én szerződés 2 pontja szerint az előadásokat saját nevében tartotta, valamint saját számlára értékesített. Ebből következően az adatokat saját célra használta, amely a 2. pontban kifejtettek alapján megalapozza az adatkezelői minőséget.

Kötelezett I. és Kötelezett II. a fenti gyakorlat alkalmazása során jogalap nélküli adatkezelést folytatott, amellyel megsértették az Infotv. 5. § rendelkezéseit.

6. Vásárlói vélemények adatkezelése

6.1. A Kötelezett I. <http://ruber.hu/vasarloi-velemenyek/> honlapján közzétette a 3.3. pontban részletezettek szerint a vásárlók véleményét a megvásárolt termékről. A vásárlói vélemények a keltezésük szerint 2012. február-március hónapban készültek. Kötelezett I. korábbi ügyvezetője szerint a vásárlói vélemények már a honlapon voltak, amikor ő 2012 júniusában átvette a cég ügyvezetését. Elmondása szerint a honlapon szereplő információkra nem sok gondot fordított. A Hatóság által készített honlap mentések tanúsága szerint a vásárlói vélemények 2014. június 18-án még elérhetőek voltak a honlapon, Kötelezett I. a 2014. június 23-án tartott helyszíni szemlét követően gondoskodott azok eltávolításáról.

6.2. A Hatóság kérése ellenére Kötelezett I. nem tudta az érintettek írásbeli hozzájáruló nyilatkozatát bemutatni, amelyben a vélemények a Kötelezett I. honlapján történő közzétételhez hozzájárultak volna. A kérdőíven nem található tájékoztatás, amely az érintett figyelmét felhívna az internetes közzétételre, a szövegezés arra utal, hogy a cégnek szólvéleményezésről van szó. Az érintetteknek tehát nem volt tudomásuk arról, hogy a kérdőíveket milyen módon használják fel, így a tiltakozás lehetőségével sem tudtak élni. Kötelezett I. tehát nem rendelkezett a vásárlói véleményekben szereplő adatok kezelésére megfelelő jogalappal, ami sérti az Infotv. 5. §-át.

A jogsértés súlyát növeli, hogy kényes egészségügyi adatokat névvel, lakcímmel, telefonszámmal együtt olyan módon tett közzé Kötelezett I., hogy azokat bárki megismerhette, ezzel a kérdőívet kitöltő személyeknek kellemetlen helyzetet eredményezhetett.

6.3. Az Infotv. 6. § (8) bekezdése szerint kétség esetén azt kell vélelmezni, hogy az érintett a hozzájárulását nem adta meg. A Hatóság megállapítja, hogy a személyes és különleges adatokat is tartalmazó kérdőív nyilvánosságra hozatalára Kötelezett I. – törvényi felhatalmazás és az érintettek írásbeli hozzájárulásának hiányában – nem rendelkezett megfelelő jogalappal, megsértve ezzel az Infotv. 5. §-át.

7. Célhoz kötött adatkezelés elvének érvényesülése

7.1. A célhoz kötöttség vizsgálata során a Hatóság követendőnek tartja az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV.13.) határozatában foglaltakat, amely szerint: *„az információs önrendelkezési jog gyakorlásának feltétele és egyben legfontosabb garanciája a célhoz kötöttség. Ez azt jelenti, hogy személyes adatot kezelni csak pontosan meghatározott és jogszerű célra szabad. Az adatkezelésnek minden szakaszában meg kell felelnie a bejelentett és közhitelűen rögzített célnak. Az adatkezelés célját úgy kell az érintettel közölni, hogy az megítélhesse az adatkezelés hatását a*

jogaira nézve, és megalapozottan dönthessen az adat kiadásáról, továbbá, hogy a céltól eltérő felhasználás esetén élhessen a jogaival. Ugyanezért az adatkezelés céljának megváltozásáról is értesíteni kell az érintettet. Az érintett beleegyezése nélkül az új célú kezelés csak akkor jogszerű, ha azt meghatározott adatra és kezelőre nézve törvény kifejezetten megengedi.”

A Hatóság továbbá követendőnek tartja az Adatvédelmi Munkacsoportnak a célhoz kötöttségről szóló 3/2013. számú véleménynek megállapításait. A vélemény szerint „*az Irányelv értelmében a cél rögzítésének előzetesnek kell lennie, és arra nem kerülhet sor később, mint ahogy az adatok felvételre kerülnek. [...] Az adatok egyidejűleg több célból is kezelhetők. A munkacsoport nem javasolja, hogy távoli adatkezelési célokat kapcsoljanak össze egy tág adatkezelési cél keretében, mivel valamennyi célt kellő részletességgel szükséges rögzíteni. [...] Az adatkezelési célt világosan, egyértelműen és érthetően fel kell tární az adatalany részére, oly módon, hogy az mindenki számára érthető legyen. Ez hozzájárul ahhoz, hogy az adatkezelés átlátható legyen és megfeleljen az adatalany jogos várakozásának, melynek keretében az tájékozott döntést hozhat. [...] A célhoz kötöttséggel szorosan összefügg az átláthatóság elve, ami előre láthatóságot jelent és biztosítja az adatalany rendelkezését adatai felett. Az előre láthatóság alapján az adatalany tudomással bír arról, hogy adatai miként kerülnek kezelésre, ami (jog)biztonságot teremt mind az adatalany, mind pedig az adatkezelő részére. Az előre láthatóság ezt meghaladóan figyelembe veszi az adatalany jogos várakozását az adatkezeléssel kapcsolatosan.”*

Az Infotv. 4. § (1)-(2) bekezdése szerint a jogszerű adatkezelés feltétele a célhoz kötöttség elvének való megfelelés is.

7.2. A Kötelezett I. a www.ruber.hu internetes oldalon tevékenységének és fő célkitűzéseinek az egészséges életforma fenntartását, a civilizációs betegségek kialakulásának csökkentését, valamint az állapotfenntartást jelölte meg. Céljuk, hogy „*korai stádiumban felismerhető diagnózisok felállításával jobb életet teremtsünk, felvilágosítsunk mindenkit, hogy fontos a betegségek korai felismerése, mert így még a súlyosabb kórképekből való gyógyulásra is nagyobb esély van.*” Kötelezett I. további célja „*igyekszünk minél szélesebb körben megismertetni a gyógyszermentes egészségvédelem eszközeit.*”

Amint az az eljárás során kiderült, az adatkezelés valódi célja nem a meghívóból kiolvasható egészségügyi cél, hanem üzleti cél, a termékértékesítés volt. Kötelezett I. a helyszíni szemle során úgy nyilatkozott, miszerint ők egészségnapot nem tartanak, ilyen nem hirdetnek meg. Ugyanakkor a helyszínen áttekintett panaszok közül az egyik szerint a panaszos egy egészségügyi felmérésnek hirdetett előadáson vett részt. A panaszos elmondása szerint az egészségügyi felmérésnek meghirdetett rendezvény inkább termékbemutató volt. A helyszíni szemle során átvett minta meghívó szerint a rendezvény a diabétesz megelőzését, felismerését, és kezelését szolgálja, céljuk, hogy „*minél szélesebb körben felhívjuk a figyelmet a cukorbetegség terjedésére.*”

7.3. Tehát nemhogy nem adnak megfelelő előzetes tájékoztatást a Kötelezettek, hanem kifejezetten a rendezvény valódi céljának elhallgatása, elfedése állapítható meg a dokumentumok összevetéséből. A meghívóból nem derül ki a termékbemutató szervezése, mint adatkezelési cél. Azzal, hogy a Kötelezettek a valóságos adatkezelési céltól eltérő tájékoztatást adott, félrevezették az érintetteket a rendezvény természetét illetően, továbbá a járulékos adatkezelés körülményeivel kapcsolatban. Az adatkezelők megsértették tehát az Infotv. 4. § (1) bekezdésében foglalt célhoz kötött adatkezelés követelményét, hiszen személyes és különleges adatot csak előre meghatározott célból lehet felvenni és csak az így meghatározott célból lehet kezelni, felhasználni, az ettől eltérő célú adatkezelés jogellenes. (Ezt a megközelítést a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is helyben hagyta a 11.K.32.116/2013/4. számú döntésében.) A tájékoztatás terén jelentkező mulasztásával pedig nem tett eleget az Infotv. 20. § (2) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének.

7.4. Kötelezett I. nyilatkozata szerint 2013 évtől használnak új szerződés mintát. A 2012. évi szerződési minta 7. pontja az alábbiak szerint rendelkezik: *„Vevő, hozzájárul, hogy eladó a részére a jelen szerződésben átadott személyes adatait saját gazdasági tevékenysége során reklám, marketing és piackutatási célokra felhasználja, az 1992. LXII. Tv. Szabályainak betartása mellett.”* A 2013. évi dátummal rendelkező adásvételi szerződések 6. pontja az alábbi rendelkezést tartalmazza: *„Vevő, hozzájárul, hogy a jelen szerződésben átadott személyes adatait eladó saját gazdasági tevékenysége során reklám, marketing és piackutatási célokra felhasználja, az információs önrendelkezési jogról és információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben (Infotv., adatvédelmi törvény) rögzített szabályok betartásával.”* Tehát amennyiben az érintett megvásárolt egy terméket, úgy egyben az adásvételi szerződés aláírásával hozzájárul a marketing célú megkeresések során az adatai felhasználáshoz.

A Hatóság álláspontja, hogy az érintett hozzájárulását adatkezelési célonként kell beszerezni. Nem helyes az a gyakorlat, amely az adásvételi szerződésben megadott, a jogügylet teljesítése és kikényszerítése érdekében megadott adatokat úgy használhatják eltérő reklámozási célra, hogy az érintett számára nem biztosítják a döntési lehetőséget. (A Hatóság azon álláspontját, miszerint adatkezelési célonként kell az érintett hozzájárulását beszerezni, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság is megerősítette a 11.K.33.917/2013/7. számú ítéletében.)

A fentiek alapján a Hatóság megállapítja, hogy nem jogszerű a Kötelezettek azon gyakorlata, ahol az adatalany számára nem biztosítja az adatkezelő célonként a hozzájárulás megadását vagy éppen megtagadását. Ez a gyakorlat az információs önrendelkezési jog sérelmét eredményezi, tekintettel arra, hogy nem tesz eleget az Infotv. 4. §-ában nevesített célhoz kötött adatkezelés elvének.

8. Érintetti jogok gyakorlása – tájékoztatás, adatok törlése

8.1. Az érintetti jogok gyakorlása az információs önrendelkezési jog aktív oldalát jelenti, amely lehetővé teszi az érintett számára, hogy a hozzájárulása alapján kezelt adatai feletti rendelkezési jogát fenntartsa. Ez magában foglalja a tájékoztatáshoz való jogot és az adatok törléséhez, helyesbítéséhez való jogát.

8.2. A Hatóság több esetben tapasztalta, hogy az info@ruber.hu címre beérkezett leveleikben az érintettek vagy személyes adataik törlését, vagy pedig az elvégzett mérési eredmények megküldését kérték.

Kötelezett I. elmondta, hogy a tájékoztatási kötelezettségének egy esetet kivéve nem tudott eleget tenni, mert az érintettek állapotfelmérés eredményeit nem őrzik meg, hanem az előadást követően törlik. A törlési kérelmekkel kapcsolatban Kötelezett I. elmondta, hogy ezt a feladatot munkavállalói végzik, így amennyiben a törlési kérelemnek nem tesznek eleget, az a munkavállaló hanyag magatartását jelenti, ugyanakkor nem érdekük a törlési kérelmek nem teljesítése.

8.3. A Hatóság megállapította, hogy az érintettek adatai mind a 7 esetben megtalálhatóak azokban a táblázatokban, amelyeket a Hatóság a helyszíni szemle során informatikai szakértő segítségével mentett le, és amelyeket a Kötelezettek a rendezvények szervezése során használtak fel. Ez alapján megállapítható, hogy vizsgált esetekben a Kötelezettek nem tettek eleget az érintettek törlés iránti kérelmének, megsértve ezzel az Infotv. 17. § (2) bekezdés b) pontját.

9. Hitelügyintézéssel kapcsolatos adatkezelés

9.1. A hitelbírálathoz szükséges adatokat Kötelezett I. veszi fel a termékbemutatók során a hitelt igénylő érintettektől, majd az adatokat Kötelezett I. a(z) [...] nyomtatványára átmásolva elektronikusan megküldi a pénzügyintézet részére hitelbírálathoz céljából. Az adatokat a Kötelezett I. papír alapon, illetve a(z) [...] -nek megküldött elektronikus formában a(z) [...] által rendszeresített, PDF formátumú adatlapon őrzi meg.

9.2. A Hatóság a határozat 5. és 7. pontjában leírtaknak megfelelően kifogásolja Kötelezett I. adatkezelését a hitelügyintézéssel kapcsolatban, mivel a hitelbírálathoz szükséges adatok megőrzésére az adatok hitelintézethez történő továbbítása után jogalapja nincsen, továbbá az adatkezelés cél nélkülivé válik. A Hatóság továbbá megjegyzi, hogy a hitelintézet adatkezelése a jelen eljárásnak nem része, az külön vizsgálendő.

9.3. A Hatóság megállapítja, hogy a fenti gyakorlat sérti az Infotv. 4. § és 5. §-át, és felszólítja Kötelezett I.-t, hogy a hitelbírálathoz rögzített adatokat a pénzügyintézethez történő továbbítást követően haladéktalanul törölje, továbbá a jelenleg fellelhető és kitöltött összes kérelmet törölje, illetve semmisítse meg.

10. Adatvédelmi nyilvántartás

10.1. Az Infotv. 65. § (1) bekezdése szerint a Hatóság az adatkezelő személyes adatokra vonatkozó adatkezeléseiről, az érintettek tájékozódásának elősegítése érdekében adatvédelmi nyilvántartást vezet.

10.2. A Hatóság nyilvántartása szerint a Kötelezett I. 2012. június 30-i kérelmével bejelentkezett az adatvédelmi nyilvántartásba a *„Marketing célú adatkezelés (telemarketing). Magánszemélyek telefonon keresztül történő tájékoztatása az általunk szervezett előadásokról, igény esetén írásbeli meghívó postai úton történő eljuttatása a hívott féllel egyeztetett címre.”* megnevezésű adatkezelésre vonatkozóan.

A kezelt adatok megnevezésénél feltüntetésre került: név, lakcím, mobil és vezetékes telefonszám, e-mail cím, születési év, vendéglátó neve, telemarketing hozzájárulás dátuma.

A Kötelezett I. eleget tett az adatvédelmi nyilvántartásba történő bejelentési kötelezettségének, azonban az egészségügyi és mérési adatok kezelését nem jelentette be.

10.3. Kötelezett II. 2012 decemberében jelentkezett be az adatvédelmi nyilvántartásba a *„Magánszemélyek telefonon keresztül történő tájékoztatása a megbízónk által szervezett előadásokról, igény esetén írásbeli meghívó postai úton történő eljuttatása a hívott féllel egyeztetett címre.”*

A Kötelezett II. eleget tett az adatvédelmi nyilvántartásba történő bejelentési kötelezettségének. Arra azonban – jogkövetkezmény megállapítása nélkül – felhívja a Hatóság Kötelezett II. figyelmét, hogy mivel saját nevében és céljára is felhasználta a Kötelezett I.-től átvett adatokat, így ezzel a tevékenységi körrel ki kell egészíteni a bejelentkezést.

V. Eljárási szabályok

A fentiekre tekintettel, a Hatóság a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a határozatban a Kötelezetteket adattörlésre és adatvédelmi bírság megfizetésére kötelezte. Jelen határozat a Ket. 71. § (1) bekezdésén és a 72. § (1) bekezdésén alapul.

A Hatóság a bírság kiszabása során figyelembe vette az ügy összes körülményét, így különösen az érintettek számát, a jogsértés súlyát, a jogsértés ismétlődő jellegét.

Kötelezett I. vonatkozásában:

- Érintettek száma: a vizsgált időszakban az adatkezeléssel érintettek száma meghaladja a 460 ezret (adatbázis), a hitelbírálattal érintettek száma több, mint 1100 fő, a honlapon való közzétételben érintettek száma 24 fő.
- A jogsértés súlya: az Infotv. számos rendelkezésének megsértése útján ragadható meg. Kötelezett I. a vásárlói vélemények honlapján történő nyilvánosságra hozatalával jogalap nélkül tett mindenki számára elérhetővé az interneten személyes és különleges adatokat. A törlési kérelmeknek sem tett eleget. Úgy adta át Kötelezett II.-nek a személyes adatokat tartalmazó adatbázisát, hogy arra jogalappal nem rendelkezett. Kötelezett I. a hitelbírálathoz kapcsolódó adatkezelési tevékenysége során az adatokat cél nélkül kezelte tovább. Kötelezett I. a tevékenységéhez kapcsolódó adatkezelésekről nem adott megfelelő tájékoztatást.
- Jogsértés ismétlődő jellege: Kötelezett I. az ország egész területén, rendszeresen végezte tevékenységét.

Bírságnövelő tényezőként vette figyelembe a Hatóság, hogy Kötelezett I. által végzett adatkezeléssel érintettek köre igen széles. Bírságnövelő tényezőként értékelte továbbá azt is a Hatóság, hogy különösen súlyos a jogsértés abban a tekintetben, hogy Kötelezett I. az érintettek egészségügyi adatait azonosító adatokkal együtt hozta nyilvánosságra a honlapján. A bírságösszeget az is növeli, hogy az adatkezelés különleges (egészségügyi) adatokat is érintett, illetve sérülékeny érintetti körrel szemben tanúsították a jogellenes magatartást. A fenti jogsértések önmagukban is súlyosnak tekintendők, azonban ezek halmozását a Hatóság kifejezetten komoly jogsértésnek tekinti.

A bírságösszeg meghatározása során a Hatóság figyelembe vette Kötelezett I. gazdasági súlyát, akinek 2013-ban 238 millió Ft árbevétele volt.

A Hatóság a termékbemutatók tartásához kapcsolódó jogsértések elszaporodottságára, és tevékenység során az érintettekkel szemben elkövetett jelentős és nagyszámú jogsértésekkel tekintettel, a bírságösszeg meghatározásánál a generális prevenciót is célként határozta meg.

Kötelezett II. vonatkozásában:

Kötelezett II. vonatkozásában a Hatóság megállapításai 2013. április 29-től a határozat meghozataláig terjedő időszakra vonatkoznak.

- Érintettek száma: Az adatkezeléssel érintettek száma meghaladja a 460 ezret, mivel Kötelezett I. adatbázisát közösen használták.

- Jogsértés súlya: Kötelezett II. Kötelezett I.-től átvett adatok kezeléséhez jogalappal nem rendelkezett. Nem biztosította a célhoz kötöttség követelményének érvényesülését. A tevékenységéhez kapcsolódó adatkezelésekről nem adott megfelelő tájékoztatást.
- Jogsértés ismétlődő jellege: Kötelezett II. az ország egész területén, rendszeresen végezte tevékenységét.

Bírságnövelő tényezőként értékelte a Hatóság, hogy a Kötelezett II. által végzett adatkezeléssel érintettek köre igen széles. Kötelezett II. az Infotv. több releváns rendelkezését is megszegte, illetve hogy sérülékeny érintetti körrel szemben tanúsította a jogellenes magatartást.

A bírságösszeg meghatározása során a Hatóság figyelembe vette Kötelezett II. gazdasági súlyát, akinek 2013-ban 73 millió Ft árbevétele volt.

A Hatóság a termékbemutatók tevékenységéhez kapcsolódó jogsértések elszaporodottságára, és tevékenység során az érintettekkel szemben elkövetett jelentős és nagyszámú jogsértésekkel tekintettel, a bírságösszeg meghatározásánál a generális prevenciót is célként határozta meg.

A Hatóság mind Kötelezett I., mind pedig Kötelezett II. felelősségét megállapította, azonban a felelősségük időbeli hatálya, a jogsértések súlya, száma, illetve gazdasági helyzetük is eltérő – Kötelezett I. hosszabb ideje adatkezelő, illetve jelentősen nagyobb árbevétellel rendelkezik –, emiatt a bírságösszegben való különbségtétel indokoltá vált.

A bírság kiszabása során nem került figyelembe vételre, hogy sem Kötelezett I. sem pedig Kötelezett II. nem gondoskodott az adatvédelmi hatósági nyilvántartásba bejelentett adatok aktualizálásáról.

Az eljárási költség összegének megfizetésére Kötelezett I.-t kötelezem, tekintettel arra, hogy az eljárásnak az igazságügyi szakértővel vizsgált időszakában Kötelezett II.-t a Hatóság még nem vonta be ügyfélként, és a szakértői tevékenység és annak lezárásul szolgáló szakértői jelentés kizárólag Kötelezett I. tevékenységére irányult.

Az Infotv. 61. § (1) bekezdésének f) pontja értelmében a Hatóság az Infotv. 61. § (3) bekezdése szerinti, százezer forinttól tízmillió forintig terjedő bírság kiszabására jogosult jogellenes adatkezelés megállapítása esetén. A bírság összegét a Hatóság jogszabályon alapuló mérlegelési jogkörében eljárva az Infotv. 61. § (4) bekezdése alapján határozta meg.

A határozat nem tanúsítja a Kötelezett által végzett adatkezelés jogszerűségét azon kérdésekben, melyek vizsgálatára az adatvédelmi hatósági eljárás során nem került sor, és nem tanúsítja az eljárás során megküldött szabályzatok teljes körű megfelelését sem.

Az adatvédelmi hatósági eljárásnak az Infotv. 60. § (5) bekezdésében meghatározott, egy alkalommal meghosszabbított ügyintézési határideje 2014. december 29-én telik le. A határidő nem került túllépésre figyelembe véve, hogy a tényállás tisztázásához szükséges adatok beszerzésére irányult felhívásoktól azok teljesítéséig terjedő idő az eljárási határidőbe nem számít be.

A határozat a Ket. 73/A. § (3) bekezdése alapján a közlés napján jogerőre emelkedik. A fellebbezést a Ket. 100. § (1) bekezdésének d) pontja zárja ki. A határozat bírósági felülvizsgálatának lehetőségét a Ket. 100. § (2) bekezdése biztosítja, a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság illetékességét a polgári perrendtartásáról szóló 1952. évi III. törvény (továbbiakban: Pp.) 326. § (7) bekezdése alapján állapítottam meg. A keresetlevél benyújtásának helyét és idejét a Pp. 330. § (2) és (3) bekezdése határozza meg.

A pénzfizetési kötelezettség önkéntes teljesítésének elmaradása esetén a Ket. 129. §-a szerint a kötelezett szabad rendelkezése alatt álló, pénzügyi intézménynél kezelt összeget kell végrehajtás alá vonni.

A késedelmi pótlék mértéke a Ket. 132. § (2) bekezdése alapján minden naptári nap után a felszámítás időpontjában érvényes jegybanki alapkamat kétszeresének 365-öd része. Késedelmi pótlékot a teljesítési határidő utolsó napját követő naptól kell felszámítani. A bírság és a késedelmi pótlék meg nem fizetése esetén a Hatóság elrendeli a határozat végrehajtását, a bírság és a késedelmi pótlék adók módjára történő behajtását.

A bírságot a megfelelő számlaszámra megfizetni a pénzforgalom lebonyolításáról szóló 18/2009. (VIII. 6.) MNB rendelet (a továbbiakban: MNB rendelet) 25. § a) pontjának aa) alpontjában (átutalás), b) pontjának bb) alpontjában (készpénzbefizetés fizetési számlára), c) pontjának ca) alpontjában (készpénzátutalás) felsorolt fizetési módok formájában lehet. A kötelezettség teljesítése során irányadó az MNB rendelet VI. fejezete, azzal a kitételrel, hogy a Hatóság épületében nincs lehetőség a bírságösszeg befizetésére.

A késedelmi pótlék mértékéről szóló tájékoztatásom az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 165. § (2) bekezdésében foglaltakon alapul. Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 42. § (3) bekezdése szerint a jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Ket. 74. §-a alapján a Kötelezett a teljesítési határidő lejárta előtt benyújtott kérelmében annak igazolásával kérheti a Hatóságtól a pénzfizetési kötelezettség teljesítésére halasztás vagy a részletekben történő teljesítés (a továbbiakban együtt: fizetési kedvezmény) engedélyezését, hogy rajta kívül álló ok lehetetlenné teszi a határidőre való teljesítést, vagy az számára aránytalan nehézséget jelentene.

A határidő lejárta után az ügyfél - feltéve, hogy a végrehajtást még nem indították meg - az igazolási kérelem egyidejű benyújtásával kérhet fizetési kedvezményt. Ha a Hatóság elutasítja az igazolási kérelmet és a fizetési kedvezmény iránti kérelmet, egyidejűleg dönt a végrehajtás megindításáról is.

Amennyiben részletfizetésre vonatkozó kérelmet kíván előterjeszteni, úgy az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 28. § (1) bekezdésére tekintettel illetéket kell fizetni, mivel a fizetési könnyítésre vonatkozó eljárás nem tartozik a 33. § (2) bekezdésében foglalt alkotmányos jogok érvényesítése okán illetékmentes eljárások körébe. Az Itv. 29. § (1) bekezdés szerint a kérelemre indult elsőfokú eljárás illetéke 3000 Ft, melyet a kérelem betérjesztésével egyidejűleg kell leróni.

A Ket. 153. § (2) bekezdésének 9. pontja értelmében a szakértői díj ide értve a szakértő költségterítését eljárási költség. A Ket. 155. § (2) bekezdése szerint: *„Hivatalból indult vagy folytatott eljárásban az egyéb eljárási költséget a 153. § 3., 6., 10. és 11. pontjában meghatározott, az ügyfél részéről felmerült költség kivételével a hatóság előlegezi. A Ket. 158. § (1) bekezdés értelmében „Az eljárási költséget a hatóság összegszerűen határozza meg, és dönt a költség viseléséről, illetve a megelőlegezett költség esetleges visszatérítéséről.”*

Az illeték mértékéről és az illetékfeljegyzési jogról való tájékoztatás az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 43. §-ának (3) bekezdésén, valamint a 62. § (1) bekezdésének h) pontján alapul.

A Ket. 127. § (2) bekezdése szerint „Az elsőfokú hatóság megindítja a végrehajtást, ha megállapította, hogy a végrehajtható döntésben elrendelt kötelezettség teljesítése határidőre nem vagy csak részben, vagy nem az előírásoknak megfelelően történt”.

A Ket. 134. § d) pontja értelmében, ha a végrehajtás meghatározott cselekmény elvégzésére vagy meghatározott magatartásra irányul, a teljesítés elmaradása esetén a végrehajtást foganatosító szerv, ha a teljesítés elmaradása a kötelezettek felróható, a kötelezettel szemben vagyoni helyzete és jövedelmi viszonyai vizsgálata nélkül eljárási bírságot szabhat ki.

A Hatóság feladat- és hatáskörét, valamint illetékességi területét az Infotv. szabályozza.

Budapest, 2014. december 19.

Dr. Péterfalvi Attila
elnök
c. egyetemi tanár